

EL FUTUR «FALAGUER» DE LA BIODIVERSITAT

Juan S. Monrós González

Des de fa ja alguns anys la biodiversitat o diversitat biològica ha passat de ser una paraula difícil de definir per la gent corrent, més pròpia d'un concurs televisiu com a pregunta complicada de constatar, a ser una paraula que està en boca de tots; ja siga en tertúlies de bar, noticiaris de la ràdio i premsa tradicional o en les xarxes socials. La culpa d'aquest canvi tan ràpid l'ha tinguda el fet que els científics han estat advertint del que genèricament hem denominat crisi de la biodiversitat.

Per a entendre una mica a què ens referim amb aquesta crisi, cal retrocedir als anys en què jo estudiava biologia. Així, un dels patrons que primer t'ensenyaven quan, dins de l'ecologia de comunitats, s'estudiava la diversitat biològica, és que la diversitat augmenta amb el temps. És a dir, des que va aparèixer la vida en el nostre planeta fins avui, el nombre d'espècies sobre la Terra ha anat augmentant. Jo sempre he pensat que la biodiversitat és una conseqüència inevitable de l'evolució; el temps i els processos evolutius generen diversitat en un planeta amb tanta heterogeneïtat ambiental.

Aquest patró general s'ha vist alterat al llarg de la història evolutiva per cinc episodis. Aquests han fet que, a aquesta línia creixent que s'observa en representar en una gràfica el temps i el nombre de tàxons existents, hi hagen aparegut unes dents de serra més o menys importants relacionades amb descensos de la diversitat. Aquesta pèrdua d'espècies constitueix el que els científics hem anomenat les grans extincions, i se sap que han estat provocades per esdeveniments ambientals importants. Estem parlant d'extincions que, en alguns casos –com la del permic-triàsic de fa 250 milions d'anys–, va representar la desaparició del 70% de les espècies de vertebrats terrestres, o l'última del cretàic-paleògen, en la qual van desaparèixer la majoria dels dinosaures, però que probablement va permetre que avui tinguem una gran diversitat d'ocells i mamífers.

Juan Martínez

«Realment no sabem amb exactitud quantes espècies poblen la Terra en l'actualitat i, per tant, quina és la seua taxa d'extinció»

Des de fa ja uns quants anys s'està parlant obertament d'una sisena extinció i, amb més o menys acord de la comunitat científica, es pensa que està provocada directament o indirectament per la nostra espècie. Però és clar, tenim un problema important a l'hora de confirmar aquest fet, i és que realment no sabem amb exactitud quantes espècies poblen la Terra en l'actualitat i, per tant, quina és la seua taxa d'extinció. Es calcula que hi ha entre 10 i 100 milions d'espècies, encara que només estan descrites al voltant d'1,5 milions. Per tant, és molt difícil saber quantes estan desapareixent si encara no sabem quantes hi ha.

Si realment estem posant en perill l'existència de gran part de la biodiversitat del nostre planeta, trobe que tenim una gran responsabilitat. Però, al seu torn, això ens genera una sèrie de reptes que cal intentar aconseguir en un futur pròxim. Un dels que considere més rellevants és poder saber quantes espècies hi ha, i intentar conèixer amb la

major exactitud quina és la seua taxa de desaparició.

D'altra banda, i tan important com l'anterior, hauríem de ser capaços d'identificar els elements fonamentals que sustenten la biodiversitat, perquè és impossible conservar les espècies sense conèixer les seues principals interaccions biòtiques i abiòtiques, i quines són vitals perquè es mantinguen. Com a repte final, pense que hem de decidir, i aquesta és una qüestió més ètica que biològica, quanta biodiversitat volem mantenir al nostre costat, renunciant per tant a part de la nostra «qualitat de vida», i com ho farem. Decidir si conservar o no totes aquestes espècies amb què compartim aquest petit planeta blau és un dels reptes, al meu humil parer, més importants que hem de plantejar-nos en un futur pròxim. ☺

JUAN S. MONRÓS GONZÁLEZ. Professor titular d'Ecologia i director de l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva de la Universitat de València. Des de fa més de quinze anys es dedica a diferents projectes de conservació de vertebrats terrestres, especialment sobre el teuladí de canyar o repicatallons (*Emberiza schoeniclus witherbyi*), espècie catalogada en perill d'extinció.